

focused in actions and deeds, developing in them the ability to self-regulation, and relationships.

Moral education should be implemented also in the process of formation of educational activity, because it, being in the junior school age, the leading, provides the assimilation of knowledge in a particular system, creates opportunities for mastery learning techniques, ways to address different mental and moral tasks. But morality offers not only the fulfillment of each person's moral standards, but also active in the fight against the individualism, selfishness, injustice.

Key words: moral education, junior learners, school, educational process, teacher.

Стаття надійшла до редакції 19.10.2016

I. В. Таргоній

ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СИСТЕМІ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

Анотація. У статті розкрито один із перспективних напрямів у інформатизації навчального простору – мультимедійні технології, що інтегрують в потужну розподіленість освітніх ресурсів, які здатні забезпечити середовище для формування та розвитку ключових компетентностей, до яких належать насамперед інформаційні та комунікативні технології. На основі наукових джерел із проблеми дослідження обґрунтовано, що мультимедійні технології відкривають принципово нові методичні підходи до організації педагогічного процесу в системі загальної освіти. У статті розглядаються можливості використання мультимедійних технологій в системі мистецької освіти. Підкреслено, що при використанні мультимедійних технологій в мистецькій освіті наочний матеріал стає більш різноманітним і цікавим.

Ключові слова: мультимедійні технології, мистецька освіта, педагогічний процес, ключові компетентності.

Постановка проблеми. Процеси інформатизації сучасного освітнього простору нерозривно пов'язані з активним упровадженням мультимедійних технологій, що урізноманітнює форми навчання й виховання. Застосування мультимедіа в освіті завдяки їх специфічним властивостям значно посилює наочність у навчанні, емоційний вплив на студентів, сприяє поглибленню міжпредметних зв'язків, інтенсифікації роботи студентів, покращує організацію навчальної діяльності. Мультимедійні технології відкривають нові можливості використання на заняттях текстової, звукової, графічної та відеоінформації, збагачують методичні можливості занять [7, с. 119].

Сьогодні в музичній освіті відбувається активний пошук нових підходів, форм та методів роботи. Педагогіка давно шукає шляхи

досягнення високого і стабільного результату в роботі зі студентами у вищих навчальних закладах. Освіта сьогодні перебуває на етапі докорінної перебудови з позицій інноваційності всього навчально-виховного процесу, що скеровує викладачів на оновлення змісту, засобів, форм і методів навчання.

Нові можливості для педагогіки мистецтва відкривають комп'ютерні технології. Суб'єктивні фактори їх застосування залежать насамперед від рівня комп'ютерної грамотності викладачів

Кожен викладач сьогодні має здійснювати комп'ютерну самоосвіту, використовуючи її для покращення та полегшення своєї праці, економії часу та підвищення якості навчання студентів [3, с. 21]. Насамперед викладачі мистецьких дисциплін мають опанувати програми для роботи з текстом (Текстові процесори), як-от: Microsoft Word, Adobe Reader, Foxit Reader, ABBYY FineReader, AbiWord та ін., програми редагування та запису звуку (Free Sound Recorder, AVS Audio Editor, Soft4Boost Any Audio Record, AIMP3, Adobe Audition, Sound Forge та ін), програму нотного набору та редагування музичного тексту (Finale), програми запису та обробки відеофайлів (Movavi VideoSuite, KMPlayer, Adobe After Effects, Windows Movie Maker та ін.), програму підготовки презентаційної графіки (Microsoft PowerPoint).

Сьогодні використання мультимедійної системи стає невід'ємною складовою вивчення будь-якого предмета. Упровадження мультимедійних технологій у систему вищої освіти, зокрема мистецької, дозволяє розширити можливості навчального середовища, що сприяє підвищенню якості навчання і допомагає задовольняти й розвивати естетичну культуру студентів.

Аналіз останніх досліджень з проблеми. Поняття «мультимедіа» є багатограним і посідає важливе місце в сучасних дослідженнях проблеми інформатизації освіти. Вітчизняні та зарубіжні педагоги і психологи, неодноразово піднімали питання використання комп'ютерів у навчанні (В. Вербунько, Б. Гершунський, Р. Гуревич, А. Гуржій, Н. Дементієвська, М. Жалдак, М. Кадемія, Ю. Машбиц, Н. Соколов).

Використання мультимедійних технологій стає невід'ємною складовою вивчення будь-якого предмета. Упровадження мультимедійних технологій у систему мистецької освіти дозволяє розширити можливості навчання, що сприяє підвищенню якості навчання і допомагає задовольняти й розвивати інтереси студентів [1]

Різноманітність існуючої мультимедійної продукції дає можливість викладачам використовувати її протягом занять на мистецьких спеціальностях у різних видах діяльності. Проаналізувавши дослідження таких науковців, як: О. Базелюк, А. Бороздін, О. Гумінська, І. Красильников, Н. Півнева, П. Сікорський, ми можемо стверджувати, що застосування мультимедійної продукції доцільне в таких видах діяльності: сприйняття та інтерпретація музичних творів, засвоєння знань із теорії та історії музики, перевірка результатів навчальної діяльності студентів та їх оцінювання.

Американські вчені Флетчер, Мак Нейл, Нельсон (Fletcher, McNeil, Nelson) провели порівняльний аналіз традиційних форм навчання з використанням мультимедійних технологій. Здійснивши дослідження незалежно один від одного, вчені дійшли висновку, що мультимедійні навчальні програми мають значні переваги перед звичайними, традиційними [8, с. 118].

Мета статті – проаналізувати використання мультимедійних технологій у системі мистецької освіти вищих навчальних закладів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Використання мультимедійних технологій у навчальному процесі значно збільшує потік інформації, що сприймається суб'єктом навчання. Наразі не вся інформація засвоюється, частина її не знаходить свого місця в тих логічних структурах навчального предмета (або його фрагмента), формування яких є головною метою процесу навчання [5, с. 17].

Практикою доведено, що при використанні мультимедіа в процесі навчання зростає зацікавленість процесом і результатами навчальної діяльності; задоволеність роботою, усвідомленість і міцність знань, умінь і навичок, поліпшується емоційний стан студентів. Стиль спілкування між викладачем та студентом стає доброзичливішим, базується на спільній діяльності. Проте результати досліджень, які проводилися останніми роками і були спрямовані на оцінювання ефективності використання мультимедійних програм у навчальному процесі ВНЗ, показують, що, не дивлячись на в цілому позитивне ставлення до мультимедійних технологій з боку студентів, істотної різниці в результатах навчання з використанням мультимедіа та без нього не спостерігається. Усі зарубіжні проекти й вітчизняні дослідження з упровадження мультимедійних технологій свідчать про високий освітній потенціал нового дидактичного засобу, але підкреслюється, що відсутність належної організації навчального процесу із застосуванням мультимедійних технологій утрудняє реалізацію їхніх можливостей.

Аналіз наукової літератури засвідчує існування значної кількості визначень поняття «мультимедіа».

Зокрема, А. М. Новіков визначає їх, як «операційні середовища, що ґрунтуються на використанні технології компакт-диска, дозволяють інтегрувати аудіовізуальну інформацію, представлену в різній формі (відеофільм, текст, графіка, анімація, слайди, музика), використовуючи під час цього можливості інтерактивного діалогу» [6, с. 275].

Мультимедіа, за Г. М. Коджаспировою, – технологія, що забезпечує роботу з нерухомим зображенням, рухомим відеозображенням, анімацією, текстом і звуком. До комп'ютера підключаються зовнішні джерела інформації, як правило, цифрові (цифрові фотоапарати, сканери), але деякі з них можуть бути й аналоговими (відеокамери, музичні синтезатори, мікрофони). Інформація після відповідної обробки і з додаванням тексту, анімації й спецефектів записується в мультимедійний файл [4, с. 234].

Як комп'ютерно-орієнтований метод відображення інформації, що базується на використанні текстових, графічних і звукових можливостей комп'ютера в інтерактивному режимі передає мультимедіа.

Таким чином, мультимедіа є «ною інформаційною технологією, що охоплює сукупність методів, прийомів, способів продукування, оброблення, зберігання й передавання аудіовізуальної інформації. Це дає змогу поєднати в одному програмному продукті текст, графіку, аудіо- та відеоінформацію, анімацію, 3D-графіку.

Наукового обґрунтування набуває поняття «мультимедійна педагогічна технологія». Це поняття розглядається як інтеграційна цілісність програмних і апаратно-технічних продуктів (з варіативною адекватністю їх функціонування в навчальному середовищі), що створює уніфіковану площину для взаємодії процесуального й особистісного аспектів продуктивного споживання, перероблення, трансляції і маніфестації інфознань суб'єктів освіти. Дослідженнями доведено, що мультимедійні технології навчання сприяють урізноманітненню способів оперування об'єктами вивчення, а також унаочненню навчальної інформації, що підпорядковується завданню оптимізації процесу формування музичних знань і розвитку творчих можливостей [5, с. 27].

Наприклад, нотний редактор Finale дозволяє записувати музику, використовуючи стандартну музичну нотацію. Записані нотні тексти можна прослуховувати (при цьому використовуються MIDI-інструменти), зберігати в файли формату *mus* і робити роздруковки партитур. Програма Finale дозволяє експортувати музичні дані в MIDI-формат, записувати музику в аудіофайли і зберігати нотні дані в растрових (TIFF) і векторних (EPS) графічних форматах.

Цю програму насамперед можуть використовувати викладачі хорового аранжування, методики музичного мистецтва, сольфеджіо, гармонії та ін. При роботі над обробкою хорової партитури викладач хорового аранжування наочно може показати та дати прослухати оригінал набраної партитури для мішаного хору, а потім показати аранжування цього хорового твору для чоловічого хору і наочно пояснити сам процес роботи. Також можливо використовувати Finale під час практичних занять з цього предмету.

На занятті з гармонії також доцільне використання зазначеної програми. Наприклад, при вивченні транспозиції нотного тексту студентам набагато легше буде зрозуміти цю проблему, якщо наочно показати їм саме транспозицію певної мелодії, а потім ще й дати її прослухати.

На мистецьких заняттях можливо використовувати програму для редагування та перегляду відео- та аудіофайлів AVS Audio Editor, Soft4Boost Any Audio Record, AIMP3, KMPlayer, Adobe After Effects, що допоможе більше унаочнити заняття музичної літератури, методики музичного виховання, ритміки та інших предметів.

Наприклад, на занятті з музичної літератури, під час вивчення творчості С. С. Прокоф'єва, при перегляді уривка з балету «Ромео і Джульєтта», набагато легше пояснити студентам Тему Кохання у творі композитора, маючи під рукою мультимедійну наочність (мал.1), ніж пояснювати суху теорію.

**Мал. 1 Відео: С. Прокоф'єв «Ромео і Джульєтта»
Тема Кохання**

Мультимедіа у навчанні сприяє появі не тільки нового насиченого поля спілкування, передачі інформації, але і поля зародження нових розумінь, нових точок перетину, нових проблем і розв'язків, які отримали нове місце у сучасній культурі порівняно з традиційними та відомими засобами передачі інформації та засобами навчання.

Безсумнівними є такі переваги мультимедійних технологій як засобів навчання: можливість поєднання логічного й образного способів опанування інформації; активізація освітнього процесу за рахунок посилення наочності; інтерактивна взаємодія, спілкування в інформаційно-освітньому просторі.

Включений у навчальний процес, де використовуються мультимедійні технології, студент стає не об'єктом, а суб'єктом комунікативного спілкування з викладачем. Це принципово важливий момент у педагогіці співробітництва [5, с. 27].

Основними перевагами застосування мультимедійних технологій у мистецькій освіті є впровадження навчальних мультимедійних програм, які сприяють наочній структуризації змістовного компонента навчального матеріалу, самостійному вибору та проходженню студентами повного або скороченого варіантів навчання. Властивим для цих засобів навчання є не лише поява нових можливостей спілкування, передачі інформації, але й можливості реалізації інновацій у педагогічній діяльності, які займають

якісно нове місце в сучасній мистецькій освіті та культурі у порівнянні з традиційними засобами.

Застосування мультимедійних засобів у навчальному процесі дозволяє:

- підвищити ефективність навчального процесу;
- розвинути особистісні якості студентів (здатність до самоосвіти, самовиховання, самонавчання, саморозвитку, творчі здібності, уміння застосовувати здобуті знання на практиці, пізнавальний інтерес тощо);
- розвинути комунікативні та соціальні здібності;
- істотно розширити можливості індивідуалізації і диференціації за рахунок надання кожному «персонального педагога», роль якого виконує комп'ютер;
- спонукати до самостійної навчальної діяльності, в ході якої студент самостійно навчається та саморозвивається;
- оволодіти навичками роботи з сучасними мультимедійними технологіями, що сприяє його адаптації до соціальних умов, які швидко змінюються, для успішної реалізації своїх фахових якостей [2].

Висновки і перспективи подальших розвідок. Проаналізувавши наукові дослідження, можна зробити висновок, що нині у світі спостерігається новий етап комп'ютеризації різних видів діяльності, викликаний розвитком мультимедіа (multimedia) технологій. Графіка, анімація, фото, відео, звук, текст в інтерактивному режимі роботи створюють інтегроване інформаційне середовище, у якому користувач знаходить якісно нові можливості. [5, с. 27].

Отже, комп'ютерні технології постійно вдосконалюються, стають більш насиченими, ємними, гнучкими, продуктивними, націленими на різноманітні потреби користувачів. Промисловість та мас-медіа стали першими «сферами-користувачами» мультимедійних розробок. Навчання з використанням мультимедійних засобів також вперше здійснювалося у сфері виробництва для підвищення кваліфікації персоналу. Американські дослідники дійшли висновку, що використання засобів мультимедійних технологій у процесі навчання студентів дозволяє істотно підвищити показники змістовного розуміння та запам'ятовування запропонованого матеріалу.

Тому сучасні освітні комп'ютерні програми (електронні підручники, комп'ютерні задачки, навчальні посібники, гіпертекстові інформаційно-довідкові системи – архіви, каталоги, довідники, енциклопедії, тестуючі та моделюючі програми-тренажери тощо) розробляються на основі мультимедійних технологій, які виникли на стику багатьох галузей знання. На нових витках прогресу відстань між новітніми технічними розробками та освітою скорочується.

Таким чином, саме із сучасними інформаційно-комунікативними технологіями нині пов'язують реальні можливості побудови відкритої освітньої системи, яка дозволяє кожній людині обирати свою особистісну траєкторію навчання. Технології навчання напругу пов'язують із такими важливими дидактичними особливостями комп'ютера, як індивідуалізація

навчального процесу зі збереженням його цілісності за рахунок динамічної адаптованості навчальних програм.

Список використаних джерел:

1. Базелюк О. Мультимедіа-технологія – мистецтво / О. Базелюк // Мистецтво і освіта. – 2008. – № 3. – С. 16–18.
2. Браун Ю. С. Модульное обучение мультимедийным технологиям // Информатика и образование / Ю. С. Браун // Мистецтво та освіта. – 2000. – № 2. – С. 71–77.
3. Гумінська О. О. Використання мультимедійних засобів – оновлення методики викладання мистецтв / О. О. Гумінська // Мистецтво та освіта. – 2009. – № 3. – С. 57.
4. Коджаспирова Г. М. Технические средства обучения и методика их использования / Г. М. Коджаспирова, К. В. Петров. – М. : Академия, 2001. – 256 с.
5. Мультимедійні системи як засоби інтерактивного навчання / М. І. Жалдак, О. М. Соколюк, Н. П. Дементієвська та ін.. – К. : Педагогічна думка, 2012. – 112 с.
6. Новиков А. М. Профессиональная педагогика: учебник для студентов, обучающихся по педагогическим специальностям и направлениям / А. М. Новиков, С. Я. Батышева. – М. : Ассоциация «Профессиональное образование», 1997. – 512 с.
7. Пивнева Н. Ю. Информационные технологии на уроках музыки / Н. Ю. Пивнева. – Воронеж, 2008. – 360 с.
8. Chapman N. Digital Multimedia / N. Chapman, J. Chapman. – N.Y: John Wiley and Sons LID Chichester, 2000. – 568 с.

REFERENCES TRANSLATED AND TRANSLITERATED

1. Bazeliuk O. Multymedia-tekhnohiiia – mystetstvo [Multimedia-technology as an art] / O. Bazeliuk. // Mystetstvo i osvita. – 2008. – № 3. – S. 16–18. (in Ukrainian)
2. Braun Yu. S. Modul'noe obuchenye multimedijnym tekhnologiyam [Modular training multimedia technologies] // Informatika i obrazovaniye. / Yu. S. Braun. // Mystetstvo ta osvita. – 2000. – № 2. – S. 71 –77. (in Russian)
3. Huminska O. O. Vykorystannia multymediinykh zasobiv – onovlennia metodyky vykladannia mystetstv [The use of multimedia is updating the methodology for teaching arts] / O. O. Huminska. // Mystetstvo ta osvita. – 2009. – № 3. – S. 57. (In Ukrainian)
4. Kodzhaspirova H. M. Tekhnicheskyye sredstva obucheniya i metodika ikh ispol'zovaniya [Training means and methods of their use] / H. M. Kodzhaspirova, K. V. Petrov. – M: Akademiya, 2001. – 256 s. (in Russian)
5. Multymediini systemy yak zasoby interaktyvnoho navchannia [Multimedia system as a means of interactive learning] / M. I. Zhaldak, O. M. Sokoliuk, N. P. Dementiievskaya ta in. – K: Pedagogichna dumka, 2012. – 112 s. (in Ukrainian)

6. Novikov A. M. Professionalnaia pedagogika: uchebnik dlya studentov, obuchayushchikhsya po pedagogicheskim special'nostyam i napravleniyam [Professional pedagogy: textbook for students of pedagogical specialties and directions] / A. M. Novikov, S. Ya. Batysheva. – M: Associaciya “Professional'noe obrazovaniye”, 1997. – 512 s. (in Russian)
7. Pivneva N. Yu. Informacyonnye tekhnologii na urokakh muzyky [Information technologies at music lessons] / N. Yu. Pivneva. – V: Voronezh, 2008. – 360 s. (in Russian)
8. Chapman N. Digital Multimedia / N. Chapman, J. Chapman. – N.Y: John Wiley and Sons LID Chichester, 2000. – 568 s. (in English)

Аннотация. В статье раскрыто одно из перспективных направлений в информатизации учебного пространства – мультимедийные технологии, интегрирующие в мощную распределенность образовательных ресурсов, которые способны обеспечить среду для формирования и развития ключевых компетенций, к которым относятся в первую очередь информационные и коммуникативные технологии. На основе научных источников по проблеме исследования обосновано, что мультимедийные технологии открывают принципиально новые методические подходы к организации педагогического процесса в системе общего образования. В статье рассматриваются возможности использования мультимедийных технологий в системе художественного образования. Подчеркнуто, что при использовании мультимедийных технологий в художественном образовании наглядный материал становится более обширным и интересным.

Ключевые слова: мультимедийные технологии, художественное образование, педагогический процесс, ключевые компетентности

Summary. The article reveals one of the promising areas of Informatization of educational space – media technology, integrating the powerful raspodele educational resources that are able to provide an environment for the formation and development of key competences, which include primarily information and communication technologies. On the basis of scientific sources on the research problem it is proved that multimedia technologies offer fundamentally new methodological approaches to organization of pedagogical process in the system of General education. The article discusses the possibility of using multimedia technologies in the system of art education. It is stressed that the use of multimedia technologies in art education visual material becomes more and more interesting.

Key words: multimedia technology, art education, pedagogical process, key competencies.

Стаття надійшла до редакції 20.10.2016